Preventieve Dyslexiezorg

Training Preventieve Dyslexiezorg – blended learning

Ria Kleijnen & Sylvia Peters

Inhoudsopgave modulen

Module 1: Welkom

Module 2: Introductie

Module 3: Samen doelen stellen en uitvoeren

Module 4: Beleid

Module 5: Coaching en afstemming

Module 6: Kennis en inzicht

Module 7: In de praktijk

Afsluitende module

Doelstellingen van deze training.

(Geef hierin prioriteiten voor jezelf aan. Voeg eigen doelstellingen toe (noteer dit in de online omgeving))

1. Je bent op de hoogte van recente inzichten rond dyslexie en verdiept je in de preventieve aanpak zoals we die in de PD-methodiek voorstaan.
2. Je krijgt tools in handen om op het niveau van de leerling (op zorgniveau 3) integraal en op de werkvloer samen te werken en af te stemmen met ouders en collega's uit de (dyslexie)zorg, te werken met geïntegreerde handelingsplannen met gezamenlijke doelen, werkwijzen en effectmetingen.
3. Je hebt kennis en kunde rond 'Bouw!' en 'Letterprins' en kunt dit implementeren (opstart, scholen tutoren (leerlingen en ouders), professionaliseren van leerkrachten binnen je school.
4. Je versterkt je eigen regierol als intern begeleider en/of leesspecialist en bent in staat om de leerkracht optimaal aan te zetten tot effectiever leerkrachtgedrag en te coachen.
5. Je hebt inzicht in de kwaliteit van dyslexiezorg op de verschillende zorgniveaus binnen je school en kunt de verbeterpunten planmatig koppelen aan het school(jaar)plan en SchoolOntwikkelingsPlan (SOP).
6. Je bent in staat te reflecteren op je eigen leerproces en ontwikkelpunten, mede door middel van (online)gesprekken en intervisie met mede-cursisten.

Verplichte en keuzemodulen

Verplicht:	Module 1 (Welkom) & Module 2 (Introductie)
Keuze (N=3) uit:	Module 3: Samen doelen stellen en uitvoeren Module 4: Beleid Module 5: Coaching en afstemming Module 6: Kennis en inzicht Module 7: In de praktijk
Verplicht:	Afrondende module

Module 1: Welkom (Tijdsindicatie: 3 uur)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Over de online training	Uitleg over training, planning, principes van blended learning, formeren van leerteams.	Lezen	n.v.t.	
Blended learning	Korte uitleg van de voordelen van blended learning en waarom we dit inzetten bij de PD-methodiek	Lezen	n.v.t.	
Jouw leerteam	Je vormt een leerteam, je voegt jezelf toe en maakt je eigen profiel. Je leert hoe je kunt communiceren met elkaar. Je leest de handleiding en wiki's.	Samen uitvoeren	1,5 uur	1ste bijeenkomst. Thuis verder afmaken.
Introduceer jezelf	Je stelt jezelf voor en beschrijft kort, wat je doet, waar je werkt, wat je motivatie is om deel te nemen aan de training.	Tekst plaatsen en de intro's van de anderen lezen	0,5 uur	
Verwachtingen en leerdoelen	Je beschrijft wat je persoonlijke leerdoelen zijn en welke ervaring je hebt met het omgaan met dyslexie op verschillende niveaus.	Tekst plaatsen.	1 uur	

Module 2: Introductie (Tijdsindicatie: 4 uur)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Over PD-methodiek	Introductie PD-methodiek, rollen en specifieke leerdoelen voor de verschillende professionals (leerkracht, ib'er, behandelaar).	Lezen en opdracht uitvoeren	0,5 uur	
Leerdoelen van de training	Algemene en specifieke leerdoelen.	Lezen	0,5 uur	
Blended Learning	Wat is Blended Learning en waarom werken we op deze manier?	Lezen	0,5 uur	
Kennis vooraf	Edutalk projectleider Ria Kleijnen: uitleg over Dyslexie in Transitie	Kijken	0,5 uur	
Mindmap maken	Maak een mindmap met als 'kern': wat wil je behouden van hetgeen je gelezen/gehoord hebt.	Mindmap maken en uploaden	2 uur	

Module 3: Samen doelen stellen en uitvoeren (Tijdsindicatie: 6 uur)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Voorbereiding module	Zorg voor een geschikte casus en plan een afspraak voor de laatste opdracht.	Plannen		
Deze module	Aan de hand van casus uit eigen praktijk en beeldmateriaal leren om gezamenlijk doelen te stellen, deze te evalueren en zonodig te herformuleren. Ook leer je wat er van je verwacht wordt als je deze doelen wilt realiseren. Daarnaast leer je welke organisatorische aspecten daaraan verbonden zijn.	Lezen		
Een goed gesprek	Opname van een tussentijds afstemmingsgesprek tussen behandelaar, leerkracht, ib'er en ouders.	Kijken en opdracht maken (mening n.a.v. vragen)	1 uur	
Animatie: doelen formuleren	Gas-schaal[1] (deel van): concrete stappen doelen formuleren, monitoren en evalueren.	Kijken naar animatie en beoordelen concrete doelen	0.5 uur	
Doelen formuleren in de praktijk	Beoordeling van eigen doelen op basis van de video-animatie en een aantal vragen	Individuele opdracht: beoordelen eigen doelen	1,5 uur	
Lezen: Wat werkt op school?	Je leest een artikel over 'Wat werkt' van Hattie	Lezen en vragen beantwoorden	1 uur	
Doelen geïntegreerde behandelplan	(Her)formuleer doelen van behandelplan eigen leerling	Analyseren en formuleren	1 uur	
Behandelplan waarderen(tevens afsluitende opdracht)	Doelen beoordelen en een mening geven over bruikbaarheid ervan. Voorts: organisatorische aspecten formuleren	Bespreken en uploaden	1 uur	

1. Goal Attainment Scaling (GAS) instrument voor het SMART formuleren van doelen. Bestaand instrument, waar we gedeeltelijk gebruik van maken.

Module 4: Beleid (Tijdsindicatie: 4 uur + 2 uur verdieping)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Voorbereiding module	Neem het SOP[1] van je school erbij en plan alvast een afspraak over ongeveer een maand om dit te beoordelen met leerkracht, ib'er/ leesspecialist én behandelaar.	Plannen		(bij voorkeur rondom een gezamenlijk evaluatiegesprek)
Deze module	In deze module staat het beleid met betrekking tot dyslexie op je eigen school centraal. Eerst geeft de directie van het samenwerkingsverband aan welk zorgbeleid het voert (het zogenoemde 'knooppunt'). Met behulp van rubrics[2] maak je als ib'ers/leesspecialisten én leerkrachten een vertaalslag van dat beleid voor je eigen school of klas. Het SOP (SchoolOndersteuningsProfiel) dient als voertuig om dit te realiseren.	Lezen		
Beleid:relevantie en context	Je bekijkt het interview met de directeur van het SWV en het schema 'knooppunt', waarop dit beleid schematisch is weergegeven.	Kijken en lezen	1 uur	
Kenmerken SOP	Je bestudeert ankerpunt 3 van het SOP van je eigen school en leest a.d.h.v. welke kenmerken jullie het SOP gaan bespreken en beoordelen.	Zoeken en lezen	0,5 uur	
SOP-analyse (deel) van rubric[2]	Beoordelen van SOP a.d.h.v. een rubric. Bespreken en formuleren van verbeterpunten. Optimaal is als de expertise van de behandelaar meegenomen wordt in de besluitvorming.	Lezen, beoordelen, analyseren, discussiëren	2 uur	
Evaluatie rubric	Je evalueert de werkwijze met de rubric. Is dit handig, helpt dit bij inzetten van veranderingsprocessen?	beoordelen	x bonus	Dit is een vraag van de ontwikkelaars (ter lering)
Afsluitende opdracht	Je bespreekt in duo's waar jij je verder in wil verdiepen en op welke manier.	Bespreken en schrijven	0,5	

1. SOP: SchoolOndersteuningsProfiel: in het SOP beschrijft de school hoe ze Passend Onderwijs vormgeeft. Wij leggen de focus op de dyslexie-ondersteuning die de school biedt (ankerpunt 3).
2. Een rubric is een vooraf ingevulde tabel voor het waarderen van een prestatie of vaardigheid. In de tabel heeft elke rij één criterium en elke kolom een waardering (startend-ontwikkelend-goed-excellent). In elke cel staat de kwaliteit van de prestatie beschreven die voor het betreffende criterium tot de betreffende waardering leidt.

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Verdieping: hele rubric en discussie	In deze verdiepingsmodule ga je uit van het totale SOP van je school, je bekijkt en beoordeelt alle ankerpunten (o.a. ook omgaan met verschillen, specifieke voorzieningen). Aan de hand van de totale rubric beoordeel je waar je school staat. Je formuleert in overleg met de directie en collega's 3 ontwikkeldoelen en je voegt het interne dyslexieprotocol van je school toe. Optimaal is als je hierbij gebruik maakt van de behandel- en beleidsexpertise van de behandelaar.	Lezen, beoordelen, analyseren, samenwerking met directie, verbeterdoelen formuleren	2 uur	
Verdieping: vervolg	In deze opdracht deel je je ontwikkeldoelen met anderen en gaat na welk voordeel je kunt doen met de ontwikkeldoelen van andere scholen. Je vult de ontwikkeldoelen die je in de vorige opdracht ingeleverd hebt, zo nodig aan.	Delen en aanvullen	2 uur	

Module 5: Coaching en afstemming (Tijdsindicatie: 7 uur)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Voorbereiding module	Afspraken plannen voor afstemmingsgesprek, eigen opname en evaluatie aan eind interventieperiode.	Plannen en regelen		
Deze module	In deze module ligt het accent op de verdere ontwikkeling van vaardigheden (verbindende communicatie) die nodig zijn om interprofessioneel én met ouders samen te werken.	Lezen		
Verbindende communicatie	Video over ‘verbindende communicatie’ en bijbehorende literatuur	Kijken en lezen	0,5 uur	
Coaching in jouw praktijk	Meerwaarde van dit model voor jezelf en je eigen professionaliseringswensen voor coaching.	Beoordelen en uitwisselen	1 uur	
Film je eigen praktijk	Je filmt een (deel van) een afstemmingsgesprek en je uploadt het filmpje	Voorbereiden, filmen (evt. monteren)	2 uur	
Beoordeel praktijk	Eigen opnames bespreken en formuleren van belangrijke kenmerken van een afstemmingsgesprek	Discussiëren, analyseren en samenvatten	0,5 uur	
Afstemmings-gesprek beoordelen	Video van een afstemmingsgesprek, verschillende rollen en kwaliteit uitvoering	Kijken, bespreken, waarderen	1 uur	
Ouders als educatieve partner	Literatuur over 'ouders als educatieve partner' en een filmpje van gesprek, waarin de ouder centraal staat.	Lezen, kijken en mindmap maken	1 uur	
Ouders betrekken bij lezen	Literatuur over hoe je ouders kunt betrekken bij het lezen van hun kind.	Lezen, bespreken en mindmap definitief maken	0,5 uur	
Afronding	Terugblik op eigen opname en bespreken wat gelukt is en wat niet ge-lukt is. Formuleer verbeterpunten.	Kijken, analyseren, beoordelen	0,5	

Module 6: Kennis en inzicht (Tijdsindicatie: 10 uur en 2 uur verdieping)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Voorbereiding van de module	Plan rondom een (tussentijdse) evaluatiemoment van een leerling in totaal een uur tijd om aan de opdrachten te werken.			
Deze module	In deze module krijg je achtergrondkennis over de recente inzichten op het gebied van dyslexie, preventief behandelen, dynamisch ontwikkelingsmodel, instrumenten voor preventief signaleren en protocollen groep 1 & 2, groep 3 en 4. We nodigen je uit om mee te denken over hoe de aanpak in de praktijk te realiseren is.			
EduTalk: het dynamisch ontwikkelingsmodel	Bekijk de Edutalk van professor Wied Ruijssenaars over de kenmerken van dyslexie aan de hand van een multifactorieel verklaringsmodel. Je gaat voor je eigen praktijk na welke factoren van dit model beïnvloedbaar zijn en op welke manier veranderingen bewerkstelligd kunnen worden. Je bespreekt dit met alle professionals die bij een concrete leerling betrokken zijn (bij voorkeur na een (tussentijdse) evaluatie). Je formuleert actiepunten en levert deze in.	Kijken, mening vormen en verbeterpunten formuleren	2 uur	Voor deze opdracht van te voren een afspraak maken (zie voorbereiding module)
Volgen van ontwikkeling	Als je een leerling wil aanmelden voor een preventief traject, moet je dit kunnen onderbouwen. Je beschrijft (1 A4-tje) hoe jullie de ontwikkeling van een kind volgen (groep 2,3,4). Je levert deze opdracht in.	Samenvatten wat je al doet.	1 uur	
De intake	Je werkt met het overzicht ‘Aanmelden voor trajecten’ zoals dat bij de PD-methodiek wordt gehanteerd bij de intake. Je vergelijkt het A4-tje uit de vorige opdracht met dit overzicht en je completeert het A4-tje door onderdelen aan te vullen, die je belangrijk vindt en waar nog niet in voorzien is. Je levert het gecompleteerde A4-tje in.	Lezen, analyseren en completeren	1,5 uur	
Verdieping voor IB’ers/ leesspecialisten Screeningsinstrument beginnende geletterdheid	Bestudeer het *Screeningsinstrument beginnende geletterdheid* (EN & Cito) en bepaal of dit instrument meerwaarde heeft voor jouw school (consulteer daarbij de behandelaar). Schrijf een korte paragraaf voor het beleidsplan dyslexie van jouw school, waarin je aangeeft waarom je wel/niet opteert voor dit instrument. Lever dit in.	Bestuderen, beoordelen en schrijven	2 uur	Voor deze opdracht van te voren een afspraak maken met de behandelaar.

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Protocollen	Bestudeer het Protocol leesproblemen en dyslexie van de groep, waaraan je les geeft. Richt je daarbij op de hoofdstukken over de aanpak. Markeer wat je al doet, nog zou kunnen doen en wat je niet van toepassing vindt voor jouw situatie. Bespreek dit met de ib'er en formuleer realistische actiepunten (ib'er in beleidsplan). Lever deze in.	Gericht lezen, bespreken en acties noteren	3 uur	
Leesproblemen bestrijden met middelen uit de 21ste eeuw	Je bekijkt met je leerteam een video van professor Aryan van der Leij over het belang van preventie en het inzetten van moderne (technologische) hulpmiddelen. Lees ook het artikel: 'Deze methode belast de leerkracht niet.' Formuleer je visie aan de hand van minimaal één van de drie gegeven stellingen. Geef een reactie op die stelling. Bekijk de reactie van andere leerteams.	Kijken, lezen, waarderen	1,5 uur	
Kennisquiz	Je beantwoordt een aantal verwerkingsvragen over de aangeboden inhoud in deze module. Je krijgt automatisch feedback.	Vragen beantwoorden	0,5 uur	
Afronding module	Je reflecteert in je leerteam op wat je hebt geleerd in deze module. Wat is bruikbaar voor je eigen werk? Waarin zou je je nader willen verdiepen? Hoe ga je daarmee aan de slag? Je maakt een kort verslag en levert dit in.	Nadenken, delen en schrijven	0,5 uur	

Module 7: In de praktijk (Tijdsindicatie: 7,5 uur - Verdieping: ib’ers: 1 of 2 uur; leerkrachten: 2 uur)

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Deze module	Deze module staat expliciet stil bij de weerbarstige, alledaagse praktijk. Je leert onder andere meer over de inzet van ICT met het programma Bouw!. Dit programma wordt bij de PD-methodiek preventief ingezet om een optimale ontwikkeling bij kinderen te stimuleren. Je zoomt in op ondersteuningsniveau 2 en 3 en bespreekt hoe je dit in de praktijk zo optimaal mogelijk kunt vormgeven. Ook krijg je (dit is een verdiepingsopdracht) meer inzicht in het omgaan met complexe casuïstiek zoals co-morbiditeit en hoogbegaafdheid.	n.v.t.		
Preventieve inzet van Bouw!	Bekijk de video van professor Aryan van der Leij over het belang van Bouw! Bespreek in je leerteam waar je het wel/niet eens mee bent en wat de praktische implicaties zijn voor het werken met Bouw! Maak een video-opname over hoe je/jullie op school werken met Bouw! Lever deze in.	Kijken, bespreken en oordelen, zelf video maken	1,5 uur	
Bouw! in de eigen school	Artikel lezen over Bouw! en de praktische implicaties. Ga voor je eigen school na wie verantwoordelijk is voor Bouw! en welke taakverdeling er is. Leerkracht kijkt hierbij vanuit eigen groep (wat vraagt het van je als er een leerling met Bouw! werkt?). Ib'er/leesspecialist geeft collega’s uitleg over de werkwijze met Bouw!	Navragen en uitleg geven	1 uur	
Integrale aanpak bij Bouw!	Centraal staat de rol van de behandelaar bij het stimuleren van preventie en de inzet van Bouw! Je bekijkt een video waarin de behandelaar uitleg geeft aan de school en de ouders over hoe met Bouw! gewerkt wordt.	Kijken, bespreken en afwegen	1 uur	Van te voren aan de behandelaar vragen hier bij te zijn.

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Implementatie van Bouw! **Verdieping voor IB'ers/ leesspecialisten** (2 delen) Je mag een van beide opdrachten doen, of beide.	Deel 1: Duurzaam inzetten van Bouw! Ga samen met de directeur na, wat er bij jullie op school nodig is om Bouw! duurzaam te implementeren. Maak een visiestuk hierover voor het beleidsplan en bespreek dit in je team. Lever het visiestuk in. Deel 2: Afstemmen met andere scholen over het verankeren van de preventieve aanpak van Bouw! in het beleid van de school. Wissel jullie standpunten en visies uit via de leeromgeving en maak daarbij gebruik van het *Visie- en beleidsplan Bouw!* van je eigen school.	Overleggen, schrijven en delen in team Afstemmen en leren van elkaar	2 uur 1 uur	
Zorgniveau 2 & 3	Een belangrijk doel van de PD-methodiek is het verbeteren van de inhoud en aanpak op zorgniveau 2 en 3 in afstemming met behandelaars. Lees de Handreiking die hiervoor landelijk ontwikkeld is en bespreek met de behandelaar hoe kennis, vaardigheden en attitude hierin gedeeld kunnen worden. Je neemt er ook de protocollen bij. Ga na wat er verbeterd kan worden aan zorgniveau 2 en 3 en bespreek de rolverdeling hierbij.	Lezen, samen overleggen en mogelijkheden onderzoeken voor expertisedeling	2 uur	Van te voren aan de behandelaar vragen hier bij te zijn.
Complexe problematiek **Verdieping voor leerteams**	Uitbreiden van kennis en inzicht over complexe problematiek: • Dyslexie en NT2 en meertaligheid • Dyslexie en hoogbegaafdheid • Dyslexie en gedragsproblemen • Dyslexie en sociaal-emotionele problemen (faalangst) • Dyslexie en executieve functies • Dyslexie in moeilijke thuissituaties Je kiest een onderwerp uit, verdiept je erin via de gegeven links, eventueel raadpleeg je een deskundige (bijvoorbeeld een expert op dit gebied). Beschrijf drie mogelijkheden die je zelf kunt uitvoeren. Deel deze met de andere leerteams.	Evidence-based informatie zoeken en comprimeren. Lezen en afstemmen	2 uur	Van te voren aan de behandelaar de opdracht uitleggen en vragen bij dit gesprek te zijn. Optioneel: andere deskundige op dit terrein vragen aanwezig te zijn.

Onderdelen	Korte beschrijving	Type opdracht	Tijd	Opmerkingen
Geïntegreerde behandeling in de klas	Je bespreekt een krantenartikel over ‘Dyslexie in Transitie’ in je leerteam en beantwoordt vragen over de reacties van de verschillende actoren en de rol van preventie. Je maakt een mindmap rond ‘preventieve behandeling’.	Lezen, bespreken, analyseren	1,5 uur	
Afronding module	Vertel een kennis of vriend kort (in 1 minuut) wat je aan deze module hebt gehad. Oefen deze ‘elevator pitch’ met stopwatch of smartphone.		0,5 uur	

Afrondende module (verplicht voor iedereen)

Deze slotmodule bevat één afrondende opdracht: maak zelf een tekst, video of audio, waarin je een aantal cruciale inzichten die je tijdens deze training verworven hebt, uitlegt aan collega’s die nog moeten starten met Preventieve Dyslexiezorg. Ga daarbij in op benodigde competenties, vormen van samenwerking en planning.

Dit presenteer je tijdens een afrondende bijeenkomst van blended learning aan je medecursisten, begeleiders en nieuwe cursisten.